

Algoritmizace

Hashing I

Jiří Vyskočil, Marko Genyg-Berezovskyj

2010

Vyhledávání

- porovnáváním klíčů

- např. sekvenční vyhledávání, vyhledávací stromy, ...

$\Omega(\log n)$

- indexováním klíčem (s přímým přístupem)

- klíč je zde přímo indexem (adresou)
- rozsah klíčů odpovídá rozsahu indexů

$\Theta(1)$

- hashováním (rozptylováním)

- Index je získán výpočtem tzv. hashovací funkce z hodnoty klíče

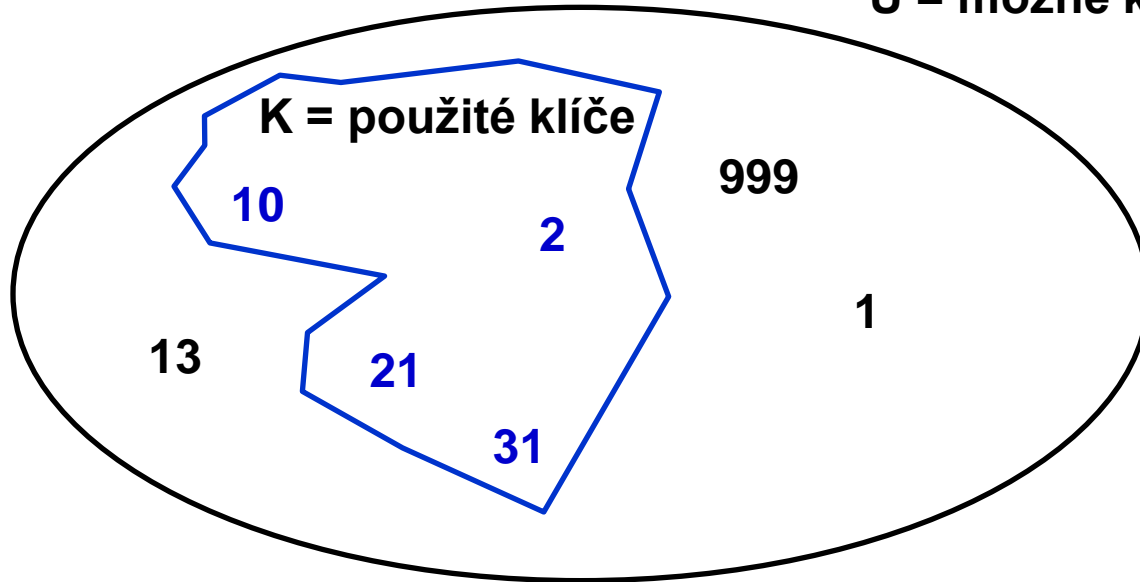
průměrně $\Theta(1)$

Hashing (rozptylování)

- Největší úspora paměti: **sekvenční vyhledávání**
- Největší úsporu času: **indexování klíčem**
 - Často už dnes neplatí v souvislosti s moderním HW (cache paměti výrazně ovlivňují výsledek)
- **Hashování** je kompromis mezi rychlostí a spotřebou paměti.
 - velikost tabulky je určena oborem hodnot hashovací funkce
 - vhodný výběr hashovací funkce nám umožňuje docílit výsledků srovnatelných s indexováním klíčem při menší spotřebě paměti
 - očekávaný čas pro vkládání a vyhledávání je konstantní
 - v čase jedné operace je potřeba vždy alespoň spočítat hashovací funkci klíče

Hashing (rozptylování)

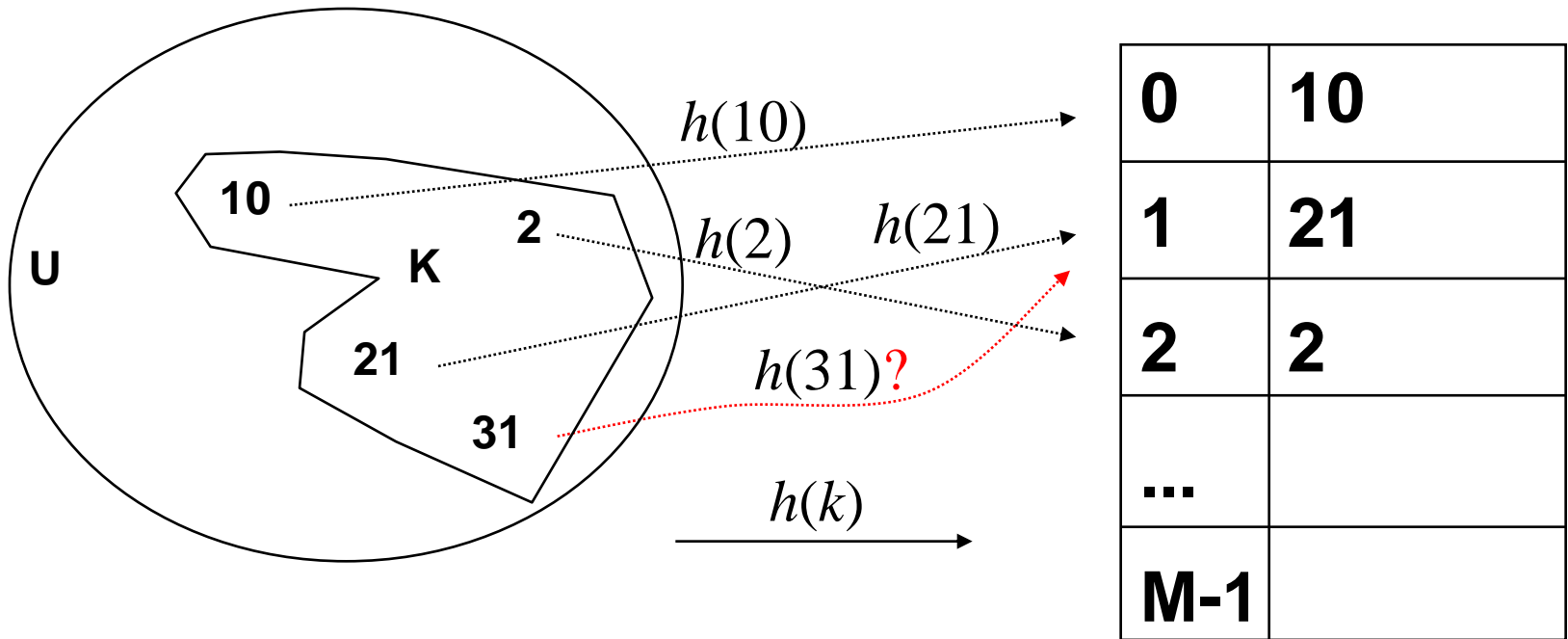
U = možné klíče = Universum klíčů

- Hashování je vhodné v případě, že $|K| \ll |U|$

Velikost množiny použitých klíčů je výrazně menší než velikost universa klíčů.

Hashing (rozptylování)

- proces hashování má dvě fáze
 1. Výpočet hashovací funkce $h(k)$
($h(k)$ vypočítá adresu z hodnoty klíče)
 2. Vyřešení kolizí
 $h(31)$ **kolize**: index 1 již obsazen

Hashovací funkce $h(k)$

- Hashovací funkce $h(k)$ zobrazuje množinu klíčů $k \in \mathbf{U}$ do intervalu adres $A = \langle a_{min}, a_{max} \rangle$, obvykle $\langle 0, M-1 \rangle$
- $h(k)$ vypočítá adresu z hodnoty klíče
- **Kolize** vzniká v případě, kdy pro dva různé klíče vrátí hashovací funkce h stejnou hodnotu
tedy pro $k_1 \neq k_2$ platí, že $h(k_1) = h(k_2)$

Požadavky na hashovací funkci

- výpočetně je co nejjednodušší (rychlá)
- generuje **minimum kolizí**

- Důsledkem je, aby hashovací funkce
 - využívala **rovnoměrně** adresní prostor
 - aproximovala náhodnou funkci

- Proto se často pro výpočet hashovací funkce využívá celá hodnota klíče (resp. všechny složky klíče)

Příklady hashovacích funkcí

■ Základní metody

□ modulární metoda

$$h(k) = k \bmod m$$

□ multiplikativní metoda

A volíme z intervalu $(0,1)$

$$h(k) = \lfloor m (k * A \bmod 1) \rfloor$$

Kde $k A \bmod 1$ znamená část za desetinnou tečkou, tedy $k * A - \lfloor k * A \rfloor$

Příklady hashovacích funkcí

- Pro **celá čísla** (w -bitová)
 - multiplikativní: (kde m je prvočíslo)
 - $h(k) = \text{round}(k / 2^w * m)$
 - modulární:
 - $h(k) = k \bmod m$
 - kombinovaná:
 - $h(k) = \text{round}(c * k) \bmod m, c \in \langle 0,1 \rangle$
 - $h(k) = (\text{int})(0.616161 * (\text{float}) k) \bmod m$
 - $h(k) = (16161 * (\text{unsigned}) k) \bmod m$

Příklady hashovacích funkcí

- Pro řetězce (*strings*):

```
int hash( char *k, int M )
{
    int h = 0, a = 127;
    for( ; *k != 0; k++ )
        h = ( a * h + *k ) % M;
    return h;
}
```

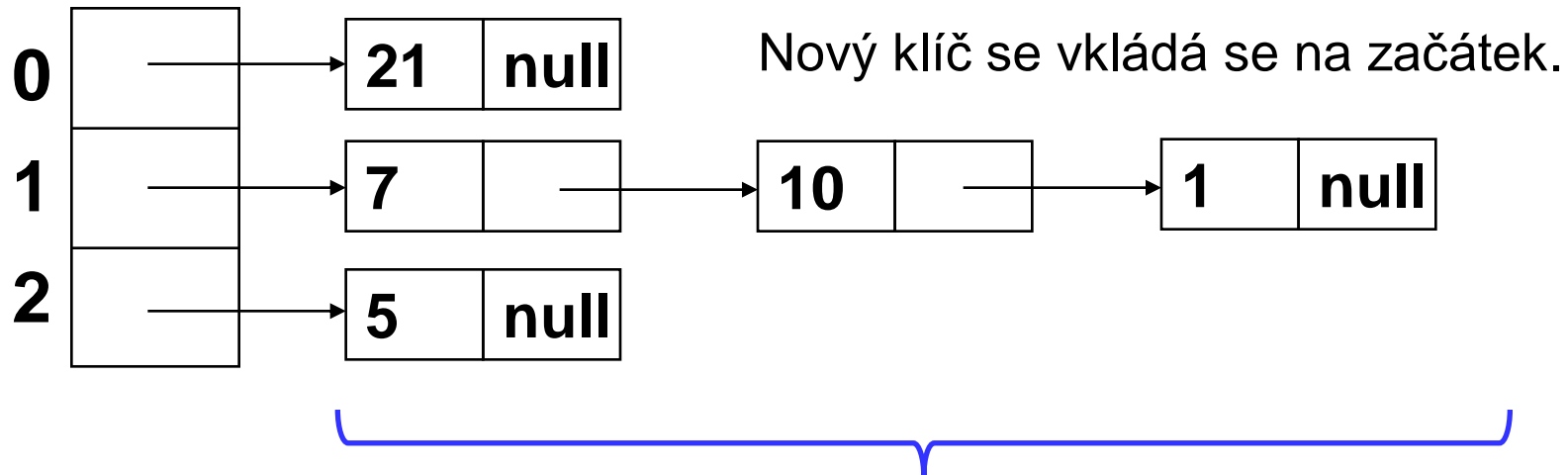
- Hornerovo schéma: $k_2 * a^2 + k_1 * a^1 + k_0 * a^0 = ((k_2 * a) + k_1) * a + k_0$

- perfektní
 - Hashovací funkce je zvolena tak, že kolize nikdy nenastane.
 - Je potřeba dopředu znát všechny použité klíče.
 - Hledání vhodné hashovací funkce může být velmi obtížné v závislosti na počtu použitých klíčů a zadané velikosti m .
- hashování se separovanými řetězci (chaining)
- otevřené hashování (open-address hashing)
 - lineární přidávání
 - dvojité hashování
- srůstající hashování (coalesced hashing)
- univerzální hashování
- dynamické hashování

hashování se separovanými řetězci

- $h(k) = k \bmod 3$
- posloupnost : 1, 5, 21, 10, 7

heads **link**

seznamy klíčů se stejnou hodnotou hashovací funkce (tzv. synonyma)

hashování se separovanými řetězci

- Řetěz synonym má v ideálním případě všude délku

$$\alpha = n/m, \alpha > 1 \text{ (plnění tabulky)}$$

kde n = počet prvků, m = velikost tabulky, $m < n$

- Insert $I(n) = t_{\text{hash}} + t_{\text{link}} = O(1)$
- Search $Q(n) = t_{\text{hash}} + t_{\text{search}}$ průměrně
 $= t_{\text{hash}} + t_c * n/(2m) = O(n)$ $O(1 + \alpha)$
- Delete $D(n) = t_{\text{hash}} + t_{\text{search}} + t_{\text{link}} = O(n)$ $O(1 + \alpha)$

Tento nejhorší případ je
velmi nepravděpodobný!

- pro malá α (tedy velká m) se složitost blíží $O(1)$!!!
- pro velká α (tedy malá m) dochází k m -násobnému zrychlení oproti sekvenčnímu vyhledávání.

hashování se separovanými řetězci

■ praxe

- volit $m = n/5$ až $n/10 \Rightarrow$ plnění $\alpha = 10$ prvků / řetěz
- vyplatí se hledání sekvenčně pro relativně krátké sekvence
- neplýtvá nepoužitými ukazateli

■ shrnutí

- + nemusíme znát n předem
- potřebuje dynamické přidělování paměti
- potřebuje navíc paměť na ukazatele a na tabulku[m]

■ možná vylepšení

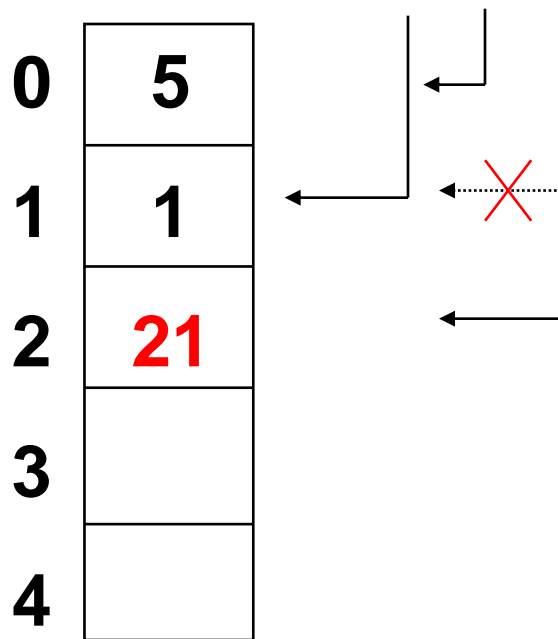
- Nahradit spojový seznam jinou datovou strukturou jako např.: vyhledávací strom, uspořádaným seznam, atd.

Otevřené hashování (open-address hashing)

- Znám předem počet prvků (odhad)
- Z důvodů efektivity nechci ukazatele (mezi prvky a ani v tabulce)
- => kolizní prvky (synonyma) se musejí „nějak“ ukládat přímo do hashovací tabulky
 - lineární přidávání (linear probing)
 - dvojité hashování (double hashing)

Otevřené hashování s lineárním přidáváním

- $h(k) = [(k \bmod 5) + i] \bmod 5 = (k + i) \bmod 5$
- posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

kolize - 1 blokuje

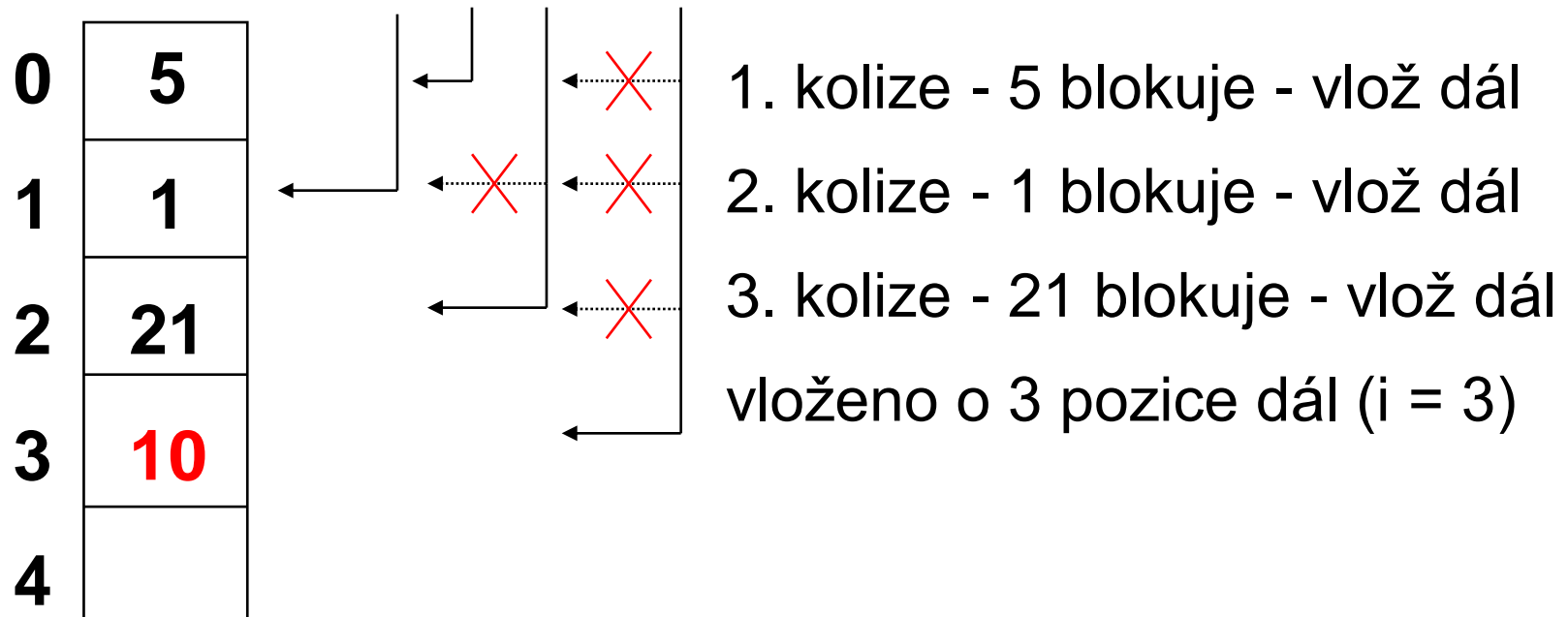
⇒ Lineární přidávání (linear probing)

vlož o 1 pozici dál ($i++ \Rightarrow i = 1$)

Pokud není volná, postup opakuj.

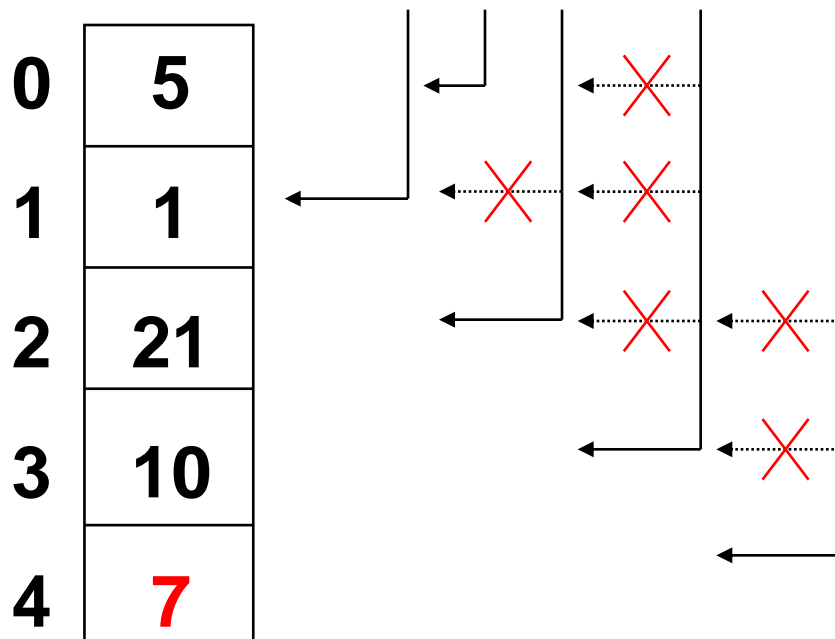
Otevřené hashování s lineárním přidáváním

- $h(k) = (k + i) \bmod 5$
- posloupnost: 1, 5, 21, **10**, 7

Otevřené hashování s lineárním přidáváním

- $h(k) = (k + i) \bmod 5$
- posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

1. kolize - vlož dál (i++)

2. kolize - vlož dál (i++)

vlož o 2 pozice dál (i = 2)

Otevřené hashování s lineárním přidáváním

```
Item search( Key k )
{
    int i = hash( k, M );

    while( !st[i].null() ) { // opakuj dokud není konec
                            // clusteru (do zářky)
        if( k == st[i].key() )
            return st[i];
        else
            i = (i+1) % M; // Linear probing
    }
    return nullItem;
}
```

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

- $h(k) = [h_1(k) + i \cdot h_2(k)] \bmod m$

kde $h_1(k) = k \bmod m$ // initial position

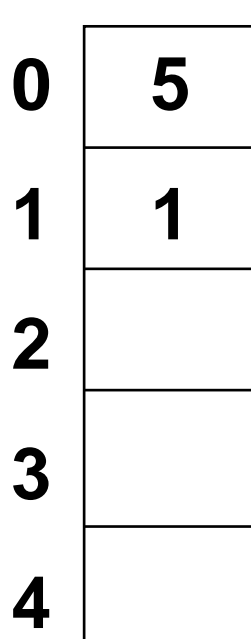
$h_2(k) = 1 + (k \bmod m')$ // offset

volíme m a m' jako různá prvočísla nebo

m' je výrazně menší než m

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

- $h(k) = k \bmod 5$
- posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

kolize - 1 blokuje (collision-blocks)

=> double hashing

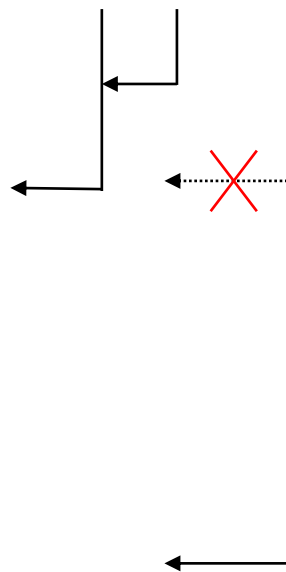
Otevřené hashování s dvojitým hashováním

■ $h(k) = [(k \bmod 5) + i \cdot h_2(k)] \bmod 5 \Rightarrow h(k) = (k + i \cdot 3) \bmod 5$

■ posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

stačí prvočíslo $\neq m$

0	5
1	1
2	
3	
4	21

kolize - 1 blokuje

(collision blocks)

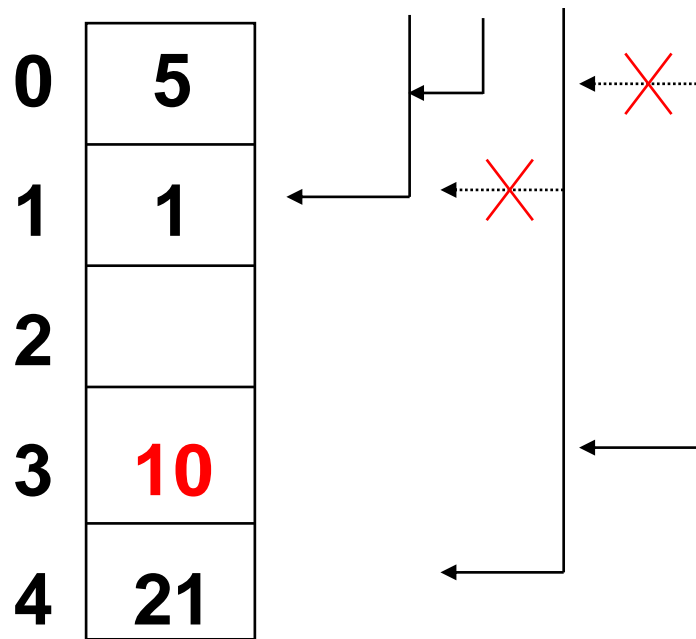
=> double hashing

vlož o 3 pozice dál ($i++ \Rightarrow i = 1$)

(i je číslo pokusu)

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

- $h(k) = (k + i \cdot 3) \bmod 5$ (Příklad velmi zjednodušené $h(k)$)
- posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

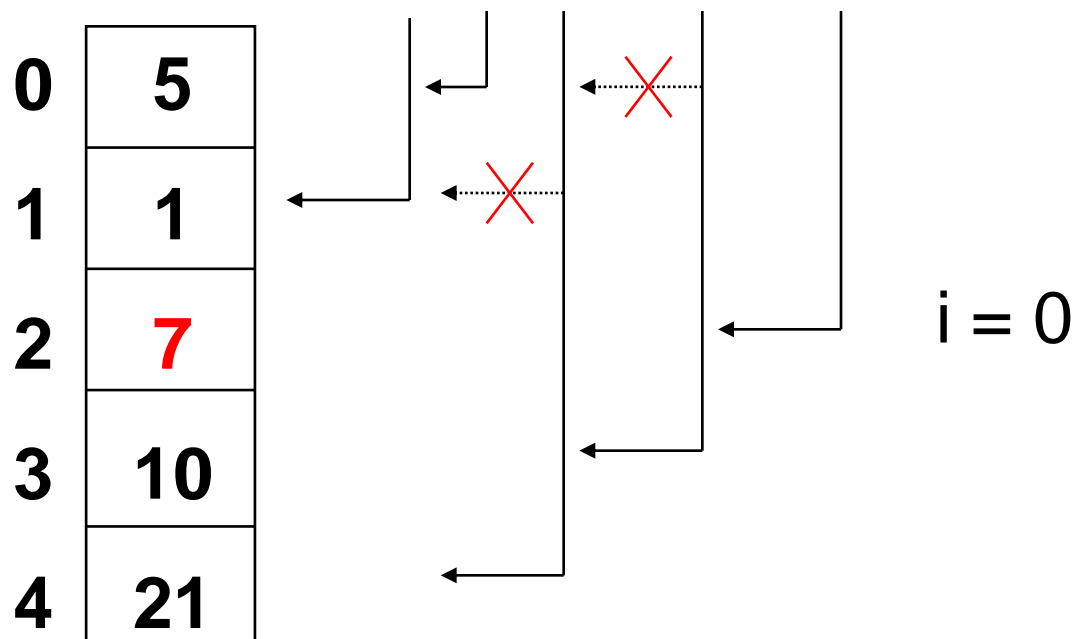

kolize - 5 blokuje - vlož dál

(vlož o 3 pozice dál ($i = 1$))

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

- $h(k) = (k + i \cdot 3) \bmod 5$ (Příklad velmi zjednodušené $h(k)$)
- posloupnost: 1, 5, 21, 10, 7

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

```
void insert( Item item )
{
    Key k = item.key();
    int i = hash( k, M ),
        j = hashTwo( k, M ); // j se obvykle liší pro  $k_1 \neq k_2$ 

    while( !st[i].null() )
        i = (i+j) % M; //Double Hashing

    st[i] = item; N++;
}
```

Otevřené hashování s dvojitým hashováním

```
Item search( Key k )
{
    int i = hash( k, M ),
        j = hashTwo( k, M ); // j se obvykle liší pro  $k_1 \neq k_2$ 

    while( !st[i].null() )
    {
        if( k == st[i].key() )
            return st[i];
        else
            i = (i+j) % M; // Double Hashing
    }
    return nullItem;
}
```

Linear probing x Double hashing

$$h(k) = (k + i) \bmod 5$$

0	5	$i = 0$
1	1	$i = 0$
2	21	$i = 1$
3	10	$i = 3!$
4	7	$i = 2$

$$h(k) = (k + i \cdot 3) \bmod 5$$

0	5	$i = 0$
1	1	$i = 0$
2	7	$i = 0$
3	10	$i = 1$
4	21	$i = 1$

Problémy: dlouhé shluky
(long clusters)

vnořené sekvence
(mixed probe sequences)

Očekávaný počet testů

Linear probing:

Plnění α	1/2	2/3	3/4	9/10
Search hit	1.5	2.0	3.0	5.5
Search miss	2.5	5.0	8.5	55.5

Double hashing:

Plnění α	1/2	2/3	3/4	9/10
Search hit	1.4	1.6	1.8	2.6
Search miss	1.5	2.0	3.0	5.5

- Tabulka může být více zaplněná než začne klesat výkonost.
- K dosažení stejného výkonu stačí menší tabulka.